

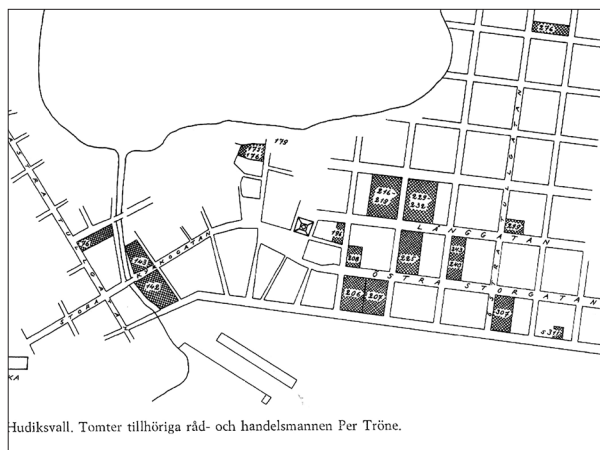
Berättarkväll 1 februari

Skvallertorget

Först ut var Lennart Ersson, som berättade om torget och de omgivande byggnaderna från slutet av 1600-talet fram till cirka 1950. De stora rivningarna och uppförandet av nya byggnader skedde mellan 1905 och 1965.

Varför heter platsen Skvallertorget? En karta från 1600-talet slut visar Skvallertorget med hus och trädgårdar. Torget sluttar ner mot öster/söder och tar slut vid ån (nuvarande kanalen) som förr i tiden var betydligt bredare och mer vattenförande än idag. Mitt på torget stod en vattenbrunn med pump. Eftersom de flesta hus inte hade egna brunnar, blev Skvallertorget den naturliga samlingspunkten i stan, här samlades ”alla”, främst pigor och drängar förstås, för att hämta vatten. Klart att de skvallrade medan de stod i kö för att pumpa upp vatten. Det kan vara en förklaring till namnet. Dessutom torde man ha spillt ut en hel del vatten, och orden skvalp/skvalande och skvaller kan hänga ihop. I Norrköping finns en gata som heter Skvallergatan, och här lär det vara belagt att ordet kommer från skvalande vatten.

Den stora omvandlingen av platsen påbörjades i och med bygget av Sparbankshuset 1905, och därefter kom Sundsvallsbanken till. Nästa attack var rivningen av alla kvarvarande hus utom prästbostaden: på västra sidan tillkom Sagabiografen och i norr Dahlström center. Nu för tiden är platsen egentligen ingenting. Men i höstas kunde vi läsa i tidningen att kommunen har planer på att göra om rivningstomten nedanför prästgården

Ritning över Skvallertorget, kring 1800? Privat ägare.

till busscentral och eventuellt anlägga en rondell i korsningen.

Lennart hade synpunkter på hur stadens fäder och fastighetsägare på tämligen kort tid kunde förvandla bra och fungerande hus till rivningsfastigheter genom att sluta att underhålla dem. Det är en vanlig metod för att få rivningslov utan större protester från allmänheten, sade han.

Yngve Aronssons anförande handlade om några av de människor som bodde i de stora, vackra husen runt Skvallertorget förr i tiden. Klädhandlare Lindegren byggde efter den stora branden 1878 det hus där bland andra Calle Nilsson och senare hans sönder drev klädhandel i många år. Den kände slottsarkitekten Agi Lindegren var son i huset. Lindegrenska släkten ägde huset till dess att Jonnie Dahlström köpte hela kvarteret och rev och byggde nytt 1965.

Rådman Waldenström byggde det hus där biografen Saga nu ligger. Han var bror till P.P. Waldenström, som var en av grundarna av Svenska Missionsförbundet. Sonen i huset Erik blev en känd journalist, en tid chefredaktör för Hudiksvalls Tidning. Han efterträddes av Olof Trolin.

Wallströmska huset, som klarade sig vid de stora stadsbränderna 1878 och 1879, beboddes under antal generationer av handels- och rådmän Wallström. En av de tidigaste kända var Peder Tomasson Wallström, som inom släkten ansågs härstamma från Idenor. Den siste ägaren var inspektorn Teodor Wallström, som 1895 byggde det stora huset Hyddan i Åvik. Wallströmska huset ersattes av Sundsvallsbanken.

Det Bergska huset, som revs inför bygget av Sparbankshuset 1905, hade byggts av handelsmannen Per Tröne. Wallströmska och Bergska husen låg på var sin sida av kanalen. Per Tröne byggde och ägde ett stort antal hus i staden, och hans namn kvarstår ju vid det kända Tröneska huset på Storgatan. Hans dotterdotter blev gift Berg. Deras son Alfred Berg blev dirigent, körledare och tonsättare i Lund och riksbekant som Fader Berg.

Yngve avslutade med att berätta att idag ägs de flesta husen runt Skvallertorget av Högsso-nen Lars Eje Larsson.

*Magdalena Forsberg med betydande hjälp från
Lennart och Yngve*